

Силабус навчальної дисципліни
«Судово-економічна експертиза в оподаткуванні»
Ступінь вищої освіти – бакалаврський
Освітня програма
«Податкова справа в системі державного контролю»
Рік навчання: 4, Семестр: 8
Кількість кредитів: 3
Мова викладання: українська
Підсумковий контроль Диференційований залік
Форма проведення занять – лекції, практичні заняття

Назва курсу	Судово-економічна експертиза в оподаткуванні
Викладач (-і)	Міщенко Тетяна Михайлівна, к.е.н., доцент кафедри аудиту та економічного аналізу
Контактний тел.	067 365 74 22
E-mail:	mitem@ukr.net
Електронна версія курсу	
Консультації	<i>Очні консультації 2 год. щопонеділка з 12-00-14-00, ауд. 258 або консультації в системі moodle щопонеділка з 12-00-14-00</i>

Коротка анотація до курсу. Реформи, що здійснюються в Україні супроводжуються криміналізацією суспільства та зростанням злочинності, особливо в сфері оподаткування, а це створює реальну загрозу національній безпеці країни. Для розслідування фактів ухилення від оподаткування та збору доказів в процесі кримінального провадження або судового розгляду справ, пов'язаних з порушенням податкового законодавства, необхідні не тільки юридичні знання, але й спеціальні пізнання у галузі фінансів, ціноутворення, оподаткування, бухгалтерського обліку і особливо, у сфері економічного контролю. Саме судово-економічна експертиза є найбільш ефективним інструментом збору доказів вчинення злочинів в сфері оподаткування та порушення податкового, валютного і іншого законодавства. Тому, актуальною є підготовка фахівців, які б володіли теоретичними та практичними основами судово-економічної експертизи питань, пов'язаних з ухиленням від сплати податків. Першим етапом такої підготовки є оволодіння теоретичними аспектами та процесуальними навичками призначення, організації та проведення судово-економічної експертизи в оподаткуванні. З цією метою освітньою програмою «Податкова справа в системі державного контролю» для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної форми навчання передбачено вивчення навчальної дисципліни «Судово-економічна експертиза в оподаткуванні».

1. Формат курсу: Змішаний.

2. Компетентності, які мають бути сформовані в результаті опанування навчальної дисципліни:

загальні компетентності:

ЗК01 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК09. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК11. Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.

ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

СК 04. Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання.

СК 08. Ідентифікувати та оцінювати ризики не досягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, не дотримання ним законодавства та регулювання діяльності, не достовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.

ФК 01. Здатність розраховувати податкові зобов'язання платників податків з використанням спеціалізованих інформаційних систем.

ФК 03. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій обліку, аналізу, аудиту, звітності, податкового контролю та оподаткування.

3. Результати навчання:

ПР 01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР 02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.

ПР 03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

ПР 05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.

ПР 08. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.

4. Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16
практичні заняття	14
самостійна робота	60

Технічне й програмне забезпечення /обладнання – відсутні специфічні вимоги які здобувач вищої освіти повинен врахувати

5. Політика курсу - дотримання академічної доброчесності відповідні до «Положення про академічну доброчесність в ДПУ».

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни «Судово-економічна експертиза в оподаткуванні» передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), за винятком випадків коли такі завдання передбачають групову роботу;

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- дотримання взаємоповаги поваги, культури поведінки й спілкування у відносинах членів академічної спільноти для забезпечення сприятливого морально-психологічного клімату, утвердження морально-етичних принципів і стандартів, цивілізованих підходів і норм світосприйняття, академічних чеснот, розвитку науково-освітніх новацій і захисту суспільної моралі;

- недопущення проявів академічної нечесності, які проявляються у проханні про сприяння, надання або отримання допомоги від третіх осіб під час складання будь-якого виду підсумкового контролю; наклеп на інших студентів та науково-педагогічних працівників, використання родинних або службових зав'язків для отримання позитивної чи вищої оцінки;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності, використання методики досліджень і джерела інформації та уникнення фальсифікування або фабрикування наукових результатів з їх наступним використанням у роботі (кваліфікаційній, звіті).

6. Схема дисципліни

Години/ семестр	Тема, план	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Вага оцінки
14	<p>Тема 1. Теоретичні та нормативно-правові засади судово-економічної експертизи та судово-експертної діяльності в Україні</p> <p>1.Поняття судово-економічної експертизи та судово-експертної діяльності в Україні.</p> <p>2.Види судових експертиз та їх характеристика.</p> <p>3.Нормативно-правове регулювання судово-експертної діяльності в Україні</p>	Лекція, самостійна робота	В результаті вивчення даної теми здобувачі вищої освіти розумітимуть поняття «експертиза», особливості судової експертизи та судово-експертної діяльності в Україні; знатимуть види судових експертиз та їх характеристики; ознайомлені з нормативно-правовим регулюванням судово-експертної діяльності в Україні	3 б.

16	<p>Тема 2. Судово-економічна експертиза в оподаткуванні</p> <p>1. Судово-економічної експертизи та її значення для розкриття злочинів в сфері оподаткування.</p> <p>2. Структурні складові судово-економічної експертизи та їх особливості в оподаткуванні.</p>	Лекція, практична робота, самостійна робота	В результаті вивчення даної теми здобувачі вищої освіти розумітимуть предмет та об'єкти судово-економічної експертизи; основні методичні прийоми та види судово-економічної експертизи, ознайомляться з їх характеристиками	3 б
16	<p>Тема 3. Методичні аспекти судово-економічної експертизи в оподаткуванні.</p> <p>1. Загальна характеристика методу економічної експертизи</p> <p>2. Методичні прийоми судово-економічної експертизи в оподаткуванні.</p>	Лекція, практична робота, самостійна робота	В результаті вивчення даної теми здобувачі вищої освіти розумітимуть особливості методики судово-економічної експертизи та використання методичних прийомів під час проведення експертних досліджень з питань оподаткування	5 б
10	<p>Тема 4. Процес судово-економічної експертизи та його стадії</p> <p>1. Підстави та порядок призначення судово-економічної експертизи</p> <p>2. Етапи процесу судово-економічної експертизи</p>	Лекція, практична робота, самостійна робота	В результаті вивчення даної теми здобувачі вищої освіти розглянуть удово-економічну експертизу як процес, ознайомляться з його етапами та процесуальними діями на кожному етапі.	5 б
14	<p>Тема 5. Інформаційне забезпечення судово-економічної експертизи</p> <p>1 Інформаційне забезпечення організаційної технології проведення судово-економічної експертизи</p> <p>2 Структура інформаційного забезпечення судово-економічної експертизи</p>	Лекція, самостійна робота	В результаті вивчення даної теми здобувачі вищої освіти ознайомляться з інформаційним забезпеченням організаційної технології проведення судово-економічної експертизи та його структурою.	5 б

6	<p>Тема 6. Методика експертного дослідження документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності з питань нарахування та сплати податків</p> <p>1. Характеристика документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності як об'єктів судово-економічної експертизи</p> <p>2. Етапи та інструментарій експертного дослідження документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності.</p> <p>3. Особливості дослідження електронних документів при проведенні судово-економічної експертизи</p>	Лекція, практична робота, самостійна робота	В результаті вивчення даної теми здобувачі вищої освіти отримують розуміння документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності як об'єктів судово-економічної експертизи; засвоять інструментарій їх експертного дослідження, засвоять особливості дослідження електронних документів при проведенні судово-економічної експертизи	5 б
9	<p>Тема 7. Методика судово-економічної експертизи та дослідження нарахування і сплати окремих податків</p> <p>1. Необхідність використання судово-економічної експертизи в досудовому та судовому розслідуванні у справах ухилення від сплати податків.</p> <p>2. Особливості методики експертного дослідження нарахування і сплати податку на прибуток, податку на додану вартість, податку з доходів фізичних осіб.</p>	Лекція, самостійна робота та індивідуальна робота	В результаті вивчення даної теми здобувачі вищої освіти отримують розуміння алгоритму експертного дослідження за окремими податками та зборами	5 б

5	Тема 9. Висновок експерта та його використання в слідчо-судовому розслідуванні з питань оподаткування 1. Висновок судово-економічної експертизи, його види, структура та вимоги до формування. 2. Оцінка висновку судово-економічної експертизи	Лекція, практична робота, самостійна	В результаті вивчення даної теми здобувачі вищої освіти отримують розуміння порядку узагальнення результатів судово-економічної експертизи засвоять інформацію про види, структуру висновку експерта, вимоги до його складання. Ознайомляться з порядком та суб'єктами оцінки висновку експерта.	46
---	--	--------------------------------------	---	----

7. Система оцінювання

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

Практичні роботи : 30% загальної кількості балів;

Модульний контроль: 12% загальної кількості балів;

Завдання самостійної/ індивідуальної роботи: 8% загальної кількості балів;

Екзамен: 50% загальної кількості балів.

8. Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
			Диференційований залік
90-100	A	відмінно	відмінно
80-89	B	дуже добре	добре
70-79	C	добре	
60-69	D	задовільно	задовільно
50-59	E	достатньо	
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	незадовільно
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	

9. Політика оцінювання

● **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 1 бал). Перескладання модулів відбувається із дозволу керівництва Факультету податкової справи, обліку та аудиту за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

● **Політика щодо академічної доброчесності:** Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

● **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Загальна система	виконання всіх видів навчальних робіт впродовж семестру/диференційований залік - 50/50
-------------------------	--

оцінювання курсу	
Вимоги до письмової роботи	Результати письмових робіт, які передбачено програмою навчальної дисципліни «Судово-економічна експертиза в оподаткуванні», оформляються у вигляді рефератів, тез, презентацій. Робота повинна бути написана самостійно, плагіат заборонений. У разі використання цитування необхідно робити посилання на автора. Оцінюється якість та оригінальність наведених аргументів, зроблених висновків, наданих пропозицій, своєчасність виконання. Письмова робота може бути максимально оцінено у 3 бали.
Практичні заняття	Для виконання практичної роботи здобувач вищої освіти повинен бути підготовленим, тобто мати конспект лекцій за темою практичного заняття, тези питань, які опрацьовувалися самостійно. Методичні рекомендації для виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Судово-економічна експертиза в оподаткуванні». Викладачем оцінюються самостійно та правильно виконані здобувачем навчальні ситуації за максимальною оцінкою 4 бали. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичному занятті він виконує практичну роботу самостійно, але оцінюється така робота за нижчою оцінкою (-1 бал). Виконання практичних робіт є обов'язковим видом навчальних робіт для кожного здобувача вищої освіти.
Умови підсумкового контролю	Підсумковий модульний контроль проводиться за модулями, вказаними в Робочій програмі навчальної дисципліни «Судово-економічна експертиза в оподаткуванні». За першим модульним контролем здобувач отримує максимальну оцінку 6 балів, а за другим – 6 балів, якщо надає повні відповіді, показує глибоке оволодіння лекційним матеріалом, знання відповідної літератури та законодавства, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з даної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати явища й факти, робити самостійні узагальнення й висновки, правильно виконує навчальні завдання, допускаючи не більше 1-2 арифметичних помилок або описок. Підсумковий семестровий контроль проводиться у вигляді письмового екзамену, який максимально оцінюється у 50 балів. При складанні письмового заліку здобувач повинен показати засвоєння основ навчальної дисципліни, вміння розмірковувати, аналізувати, доводити, застосовувати теоретичні знання для вирішення навчальних ситуацій, бачити за кожною навчальною ситуацією реальні явища і процеси, які відбуваються в процесі кримінального провадження або судового розгляду справи.

10. Рекомендована література

Основна

1. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-ХІІ // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL -www.zakon5.rada.gov.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VI (Редакція від 03.09.11.2022). // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL :<http://www.zakon5.rada.gov>
3. Про затвердження Порядку атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз : Постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2008 № 595 // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: www.zakon5.rada.gov.
4. Положення про експертно-кваліфікаційні комісії та атестацію судових експертів.

Наказ Міністерства юстиції України 03.03.2015 № 301/5 // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: www.zakon5.rada.gov.

5. Про Координаційну Раду по проблемам судової експертизи при Міністерстві юстиції України. Положення затверджене Постановою Кабміну України від 16.11.1994 р. № 778. // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: www.zakon5.rada.gov.

6. Порядок ведення Реєстру методик проведення судових експертиз. Наказ Міністерства юстиції України від 02.10.2008 р. №1666/5 // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: www.zakon5.rada.gov.

7. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України. Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: www.zakon5.rada.gov.

8. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971р. № 322-VIII // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: www.zakon5.rada.gov.

9. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04. 2012 р. № 4651-VI. // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: www.zakon5.rada.gov.

10. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень. Затверджено Наказом Міністерства юстиції України 08.01.1998 р. № 53/5 // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: www.zakon5.rada.gov.

11. Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень. Затверджено Наказом Міністерства юстиції України 08.10.1998 р. № 53/5 // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: www.zakon5.rada.gov.

12. Реєстр методик проведення судових експертизи Міністерства юстиції України// База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: www.rmpse.minjust.gov.ua.

13. Гула Л. Ф, Гумін О. М. Організаційні основи проведення окремих видів судових експертиз: навч. посіб. — Львів: Львівська політехніка, 2018. — 428 с.

14. Гресь Н.Л. Організаційно-процесуальні основи судово-економічної експертизи : навч. пос. Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2020. – 155 с.

15. Судова експертиза: проблеми сьогодення та перспективи розвитку: колективна монографія / Львівський науково-дослідний інститут судових експертиз. – Дрогобич: «ПСВІТ». 2020. – 408 с.

16. Економічна експертиза: теорія, методологія та організація: моногр. за заг. ред. докт. екон. наук, проф. Михайла Лучка. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 308 с.

Допоміжна

1. Гладчук І.М. Поняття та види інформаційного забезпечення експертної діяльності // Збірник матеріалів Теорія і практика судової експертизи і криміналістики. – 2018. - с. 78 – 80.

2. Судові експертизи в процесуальному праві України : навч. посіб. / за заг. ред. О. Г. Рувіна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. 424 с.

3. Рибальський О.В., Соловійов В.І., Чернявський С.С., Журавель В.В. Особливості сучасних імовірносних технологій судової експертизи. Право і правоохорона, 2019, № 4, С. 212 – 215.

4. Бутирська І. А. Правовий статус експерта з питань права у господарському процесі // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2018. Вип. 48. Т. 1. С. 108-111. URL: http://visnykjuris.uzhnu.uz.ua/file/No.48/part_1/27.pdf.

5. Сибірна Р. Місце судової експертизи у господарському процесі // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. - 2017. - № 865. - С. 502-506.

6. Абламський С. Є., Юхно О. О., Лук'яненко Ю. В. Взаємодія слідчого з іншими органами і підрозділами при розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень: навчальний посібник / за заг. ред. доктора юридичних наук, професора О. О. Юхна. Харків. 2017. 152 с

7. Мулик, Т.О., Мулик, Я.І. Теоретичні основи судово-економічної експертизи: аналіз наукових поглядів. *Економічний простір*, 2021, (165), С. 131-139. URL:<https://doi.org/10.32782/2224-6282/165-24>

8. Колпак В. В. Теоретичні засади судово-економічної експертизи // Управління розвитком розвитком : зб. наук. пр. / Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. – Харків, 2014. - № 12. - С.

9. Левченко Н. М. Судово-бухгалтерська експертиза розрахунків за виплатами працівникам // Сталій розвиток економіки : міжнар. наук.-вироб. журн. / Білоцерков. нац. аграр. ун-т. – Хмельницький, 2015. - № 3. - С. 198-205.

10. Романів С. Р., Будник Л. А., Савченко С. І. Судово-економічна експертиза в Україні: її економічна суть та кадрове забезпечення. *Інфраструктура ринку*. 2018. № 23. С. 343–350.

11. . Кожушко О. В. Методичний підхід до оцінки висновку судового експерта по результатами проведення судово-економічної експертизи. *Ефективна економіка*. 2020. № 6. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7944>.

12. . Литвин З. Б. Економічна експертиза як пріоритетна форма фінансового контролю на підприємствах. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 36(2). С. 123–127.

Інформаційні ресурси Інтернет:

1. Сайт Міністерства юстиції України URL : <https://minjust.gov.ua/> - www.sfs.gov.ua

2. Сайт Київського науково-дослідного інституту судових експертиз URL : www.kniise.com.ua

3. Сайт журналу «Будні експерта». Незалежний інститут судових експертиз URL : www.nise.com.ua

Матеріали НМЗ.